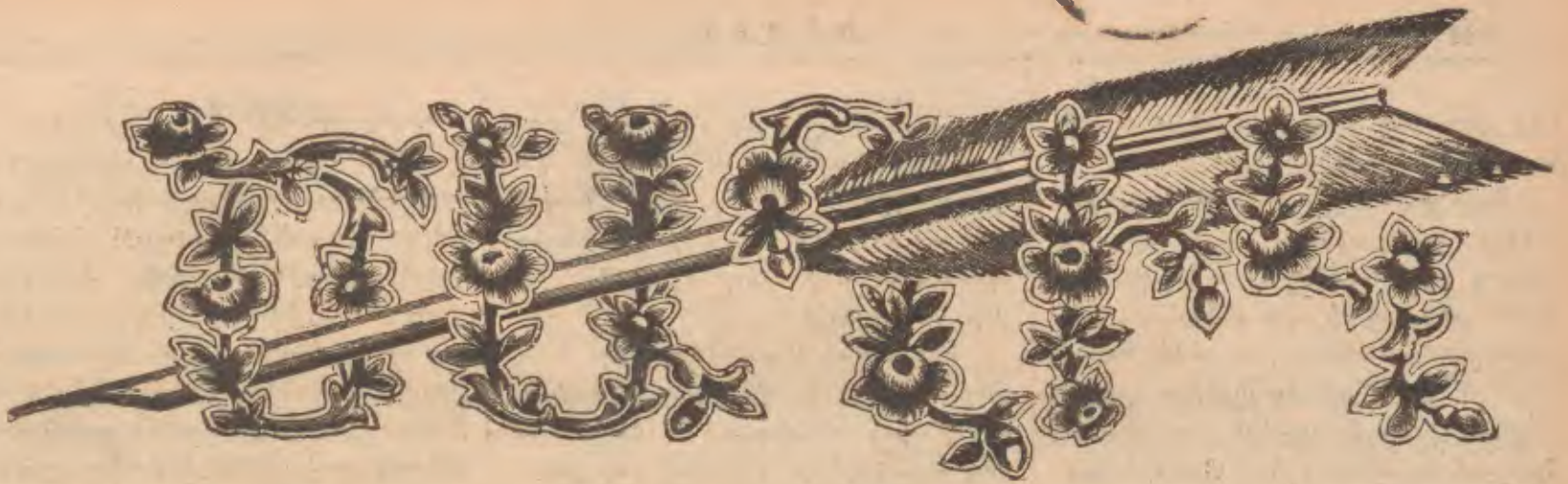

40 ՓԱՐԱ

ԱՅԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՆԻԿ ԵԱՐԱՐՔ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՐ ՏՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵԲԱՐՔԻ ԵՒ ԵԱՐԱՐՔ ՕՐԵՐՆԻ: — ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԱՐԵԱՆ ՎԻՃԵԿ 100 ՂՐԵ ԱՐԺԱՐ: — ՎԵՂԱՄԱՆԱՅԻՆ 50. — ԳԱՆԱՈՒՅԳ ԿԱՄԱՐ 115 ՂՐԵ. ՎԵՂԱՄԱՆԱՅԻՆ 60. — ԾԱՆՈՒՅԳՄԱՆ ՏԱՂՐ 5 ՂՐԶ:

ՈՐ ԵՒ Է ԿԱՄԱԿ ԿԱՄ ԳՐԱՐԻՆ ԿԵՏԻ Է ՈՒՂՂԵԼ. ԱՌ ԱՐՏՈՆԱՏԻՐ ԵՒ ՏՏՈՐԷՆ ԱՆՏՈՆ ՍԱՄԱԿԱՆ, ԷՍԿԻ ԶԱՎՐԻՅԷ ՃԱՏՈՒՄԻ ՆՂԱՆ Է.Ֆ. ՊԵՐԱԿԵՐԵԱՆԻ ՏՊԱՐԱՆԵՆ. ԽԱՐԱԳՐԱՐԵԱՆ յԱՆՃՆՈՒԱԺ ԳՐԱՐԻՆԻՔ ԵՍ ՀԵՆ ՏՐՈՒՐ:

ԹԻԻ 234 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ՅՈՒԼԻՍ 22 ՇԱԲԱԹ

Ի Խ Թ Ա Ր

ԿԱՂԵԹԱԺՐՂՆՆ ԿԵՏԵԼԻՆԻ ՀԵՆՈՒՂ ԹԵՄԻՅԷ ԻԹՄԵՄԻՂ ՕՂԱՆ ԷՄԻՐՆԵՄԵՐԻ ՀԻԼՐՄԵԹԼՈՒ ԱՎՕՆԵԼԵՐԻՄԻՂԻՆ ԿԻՐ ԱՒ ԵՎՎԵԼ ԵՒԹՖԷՆ ՕՐԱՏԱՐԻ ՄՈՒԽԱԿԻՐԻ. ՂԵ ԹԵՄԻՅԷ ԻԹՄԵԼԵՐԻ ԻԵՃՈ ՕՂԱՆՈՒՐ:

Բ Ո Վ Ս Ն Դ Ո Կ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ԱՂԳԱՅԻՆ: — ԱՌԻԼԺՈՒ ՄԱԳԻՆ: — ԱՂԻՆ ՎՐԱՅ ԱՂՈՒ ՄԵ: — ԲԺԻՂԻՆԵՐՈՒ ՌԻՆԵՂ ԽՈՐԱՄԱՆ. ԿՈՒԹԻՆԵՂ: — ԾԱՂԿԱՔԱՂ: — ԱՂԻՆ ԱՆԿԷ:

ԴԱՏԱՆԻՆ ԵՒ ԿՐԾՆԱԿԱՆ ԳՈՐԺՅԵՆ ԱՐԱՐՈՒԹԻՆՆ, ԸՍՏ յԱՆՃՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԺՅԵՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԺԱՆՈՒՂԱԺ Է ԱՂԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՈՐ, ՄԱՐԴԱՏՏԱՐԻ ՕՐԻՆԱՅ ԱՐԱՄԱՂՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՃԱՅՆ, ԱՂԳ. ՀԻԼԱՆԴԱՆՈՒՅԻՆ ՄԵՂ ԿԱՏԱՏԱԺ ՄԱՀԵՐՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՏԵՂԵԿԱՂԻԷ Ի ՆՈՅՆ ՏԵՍ. ՅՈՒԹԻՆ:

ԱՂԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՏԵԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒ. ԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆԹՈՂՈՒՄ Ի ՆԻՍՏ ԳՈՒՄԱ. ԸՆԵՂԱԸ ՀԻՆԳՂԱՐԹԻ ՕՐԻ ԲԵՐԱ, ԵՒ ԿԱՏԱՐԵՅ ԻՐ ԴԻԼԱՆԻ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՆՆԵՐ:

ՎԱՂԵՐ Բ. ՀԻՍԱՐԻ Յ. ՍԱՆԴՈՒԽՈՒ ԵԿԵՂԵՑՈՅ ՊՈՆԱԽԱՐՈՒԹԻՆՆ ԸՆԵԼՈՒՆ ԿԱՏԱՏԱՐԱՒ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆՑ ԳԵՐ. Տ. ՄԵԼԻՔԱՆԴԵԿ ՍՐԵԱՂԱՆ ՀԱՆԴԵՐՃԵԱԼ Է Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ՄԱՏՈՒՅԱՆԵԼ ԱՆԴ:

ԱՌԻԻԾՈՒ ՄԱԳԻՆ

ԾՈՒԿԱԼ ԺԻՆԼԻԷՆ ՏՐ ՌԷ ՈՂԵԱՅԻ ՎԻՃԱԿԻ ՄԻՆԻԺԱՐԿԵԱԼ ՎԵՐԱԴԱՐՃԱԺ ԷՐ ԻՐ ԳՕՅԻՆՅԻՆԻ ԿԱՂՏՈՆԱՎԱՅՐԷՆ, ԵՒ Ի ԹՈՒԼԷՆ, ԻՐ ՀԱՅՐԵՆԻ ՏՈՆԵՂ ՄԵՂ ԵՐԱՄԵԱՅ ԵՐԿԱՐԱՏԵԸ ՀԻԼԱՆԴԱԼԹԵ. ՆԷ ՄԵՂ ՎԵՐՂ, ԿՐԵՂԱԸ ՂՐՂԻՂ ԵՂԵՐԱ ԼՈՒԱ. ՈՒ ԻՐ ԱՎԱՐԻՆՄԱՆԷՆ յԵՏՈՅ, ԻՐ ՄՕՐ ԵՒ ՔԵՈ ՀԵՏ — ԱՂԳ ԿԱՂՏԵԼԻ ԿԻՆԵՐՆ ՈՐԿԻՍԻ ՍԻՐՈՎ ԽՆԱՄԱԺ ԷԻՆ ՂԻՆՔ — ԵՒ ԵՐԽԱՏԱՐՂՆ յԱՃԱՐ ԱՂՆԱՆ ԵՐՈՐԱ ՀՈՂՈՅՆ ԱՂԳԵՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵԸ ԹԵ. ԹԵՒ ՈՐԱՐՈՒՆԵՐ ԳՂԱՅԱԺ ԷՐ:

— ՁՄԵՂԱՆ ԿԱՆԵՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԲՕ ԳՐ. ՆԱՅԵՔ, ՀՐԱՄԱՅԵՂ ԲԺԻՂԻՆ, . . . ՄԵՂՄ ԿԼԻՄԱՅ ՄԵ ՈՒՆԻ ՆԱ, Ո՛Ղ ԱՅՆՔԱՆ ՂԵՐՄ:

ՀԱՆԴԱՐԱՏ ԵՒ ԱՌՈՂՂԱՐԱՐ . . . ՃԵՂ յԱՐՄԱՐԱԳՈՅՆ . . . ԵՒ ԵՐԵՔ ԱՄԻՆԷՆ ՃԵՐ ՏԻԿԻՆ ՄՕՐԸ ՏՈՒՆԸ ԿԻՏԻ ՎԵՐԱ. ԴԱՌՆԱՔ ԳԻՐԵՂԱԺ ԵՒ ԱՎԱՐԻՆԵԱԼ:

ԱՀԱ՛ ԽՆՅՈՒ ՆՈՅԻՄԵՐԻ ՍԿԻՂԵՆԵՐՆ, ԿԱՒԱԷՐ ԿԱՆԴՈՒԿԻՆ ՄԵՂ, յԵՆԱԺ ԱՅՆ ԿԱՏՈՒՀԱՆԻՆ ՈՐ ԱՐԵՂԱԿԷՆ ԵՒՍԱՐԱՐ. ԵԱԼ ԷՐ, ԺԻՆԼԻԷՆ ՏՐ ՌԷ ԿՐ ԴԻՏԵՐ ԿԻՐԵՆԵԱՆՑ ՀՐԱՂԱԳԵՂ ՏԵՍԱՐԱՆՆ ԵՒ ԿՐ ԺԻՆԵՐ ԱՎԱՐԻՆԵԱԼԻՆ ԱՅՆ ՍԻՐՈՒՆ ԳԼԱՆԻԿԻՆԵՐՆ ԱՅՆՔԱՆ ԱՐԱՐԺԱՀԱՄ ՈՐՔ ԿՐ յԻՂԵՑՆԷԻՆ ԻՐԵՆ ԿՕՐԱՆ ՆԱՒՈՒՆ ԿԱՄՈՒՐՂԻՆ ՎՐԱՅ ԽԱՄԱՆԵՐՆ, ԵՒ ՈՐՔ ԿԱՏԱՆԵԿՈՒԹԵԱՆ ԳՂԱՅՈՒՄՆԵՐ ԿՈՒՏԱ. յԻՆ:

— Ո՛Ղ, Ո՛Ղ: . . . ԲՕԻ ՄԵՂ. ՈՐՔԱՆ ՍԻՐՈՒՆ ԿԻՆԵՐ ԿԱՆ, յԱՐԵՅ ԵՐԽԱՏԱՐԱՐՆ, ԱՌԱՂՂԻՆ ԱՆԴԱՄ ՈՐ ԳՆԱՅ ՈՒՆԻՆԴԻՐ ԸՆԵԼ ԱՐԵՐՈՒՆԻ ՀՐԱԿԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ ՂԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ԵՐԱԺՅՈՒԹԵԱՆ, ԵՒ ԿՈՒՅՈՅ Մ՛ ԸՆԵԼ ԱՐԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏՈ. ՂՈՐ ՃԱՌԱԳԱՅԹԻՑ ՆԵՐՔԵԸ. ԵՒ ԺՈՒՄ. ԿԱՐՆ ԿԱՐԺԵԱ ԱՎԱՐԵԼՈՒ ՆՈՐ ԱՐԱՐԺԱԿ Մ՛ՈՒՆԵՐ. ԳԼԽՈՒՆ ՎՐԱՅ ԴԵՐԱԺ ԷՐ ԻՐ ԹԻՒ Ա ՍԱՂԱՐԱՐՏՈՆ ԵՒ ՈՍԿԵԳՈՅՆ ԿՈՒՃԱԿՆԵՐՈՎ ԻՐ ԽՂԵՆԻՅՈՒՆ, ՈՒՐ ԿՐ ՎԱՅՐԷՐ ԿԱՏՈՒՅ ԼԷՂԷՆԻՆ ԱՅՆ ՆՂԱՆՆ ԳՈՐ ԻՐ ՄԱՅՐԸ ԱՆԿՈՂՆՈՅՆ ՎՐԱՅ ԴԵՐԱԺ ԷՐ ՀԻԼԱՆԴ ԵՂԱԺ ԺԱՄԱՆԱԿ ԵՒ ԱՆԴԱՄ ՄԵ ՄԻԱՅՆ ԳԱՅՆ ԳՈՐԺԱԺԵԼՈՒ յՈՅՆ ՈՒ:

նէր ինք իւր դադարին սեռու և ամհաբոյր ծածկոյթին վրայ :

Որչափ լաւ ըրած էր Բօ դաւոյն : Քաղցր արեգակն որ կը ջեռուցանէ սառնոց այրելու, կապուտա կերկնակա մարն, ընդարձակ գիւղանկարն, բըլուրներու այն հեռակայ ամփիթատութիւնն, և քիչ մ'անդին յերկինս բարձրացած ձիւնեղէն սարերն, այս ամէնն հրաշալի և անսման էր : Քանի՞նչ զօսեցուցիչ էր ամենուրեք նման շրջիլ համազգային ամբոխին մէջ, օտար գեղուհիներու մէջէն անցնիլ և լսել նոցա խօսելու ալլաղան եղանակներն իբրեւ թէ՛ գտնուած լինէր պուրակի մը մէջ բիւրաւոր թռչնոց դեղգեղանացի լուր : Եւ անտարակոյս տխրազեցիկ հանգիստներու եւս կը լինէին որպէս այն դեռահասակ լծաքախտաւոր անկիւնացին, զոր պատասաւոր մը կը պտտոյնէր փոքրիկ կառքով մը և որ ամէն տեսակ հանդերձներու մէջ ծածկուած ունէր մեռելատիպ աշեր և բերնին վրայ սեռա խփելէ չնշարան մը : Ահ, այս տեսարանին հանդէպ կը սարսռար, բայց գթութեան առաջին շարժումէն վերջ, — մարդ ո՛րքան անձնասէր է — ժիւլիէն կը խորհէր որ ինք եւս ահա ինչ դէմք մ'ունեցած էր թուլոն եկած ժամանակ, կմախքի մը նըման նիհար, այտերն ափգոյն, և ալժամ առողջացած էր, և հեռու երկրէ կը վերադառնար :

Եւ լիաթորն շնչելով մեղմ օդն ծծելով կռնակէն արեգակնայն ջերմութիւնն, լաւ արդուզարդ մը ըրած, դեռ նսրած իլուած, հպարտ իբ պատուանշանին վրայ, ժիւլիէն տը Ռէ երջանիկ էր ապրելուն համար, դրամ կը բաշխէր մուրացիկներուն, ակնարկներ կարձակէր այն սիրուն կանանց որոց կը հանգիպէր իւր ճանապարհին վրայ և դորովայն կանգ կառնոյր այն ամերիկացի հուժկու աղջկանց առջեւ որք սեռա ձեռնոցով, գուլպայով և սպիտակ ուռուցիկ շրջազգեստներ հագած արքունի հրապարակին մէջ հովանաւոր ծառի մը շուրջն բոլորակաձեւ կը պարէին ի ներդաշնակ ձայն, զինուորական երաժշտութեան :

Ինչ լաւ յարմարութիւններ սիրահար մ'ըլլալու համար : Այսպէս նա երջանիկ ապաքինեալն շանթահար ե-

ղաւ այն օրն իսկ յորում տեսաւ ռուս գաղթականութեան մէջ ամենէն դեղանի աղջիկն, օրիորդ Օլկա Պապուռին որ նոյնքէն վար կ'իջնէր կասիօն պանդոկին առջեւ ուր եկած էր իւր մօր հետ բնակիլ :

Երեկոյեան ժամը հինգն էր և օրիորդն սրտէ կը վերադառնար : Իրեն ընկերացող կարմրազգեստ հինգ կամ վեց սիրահարներ ձիւնէն վար ցատկած էին օրիորդին օգնելու համար ապանդակէն իջած ժամանակ : Առաջին ներկայացողին բաղկացը մէջ նետուած էր, և անմիջապէս խորտական կոթոյն պարտիզին սեղանին հարուածը տալով գաւաթ մը կաթ խնդրած և ի մի ուժայ խմելէն յետոյ, յօտին կանգնած կը ժպտէր երկու ձեռներովն բռնած պարապ գաւաթն, գոհ զովարար ըմպելիքէն, և մայրամուտի արեգակն լուսաւորելով սեռա ամազոնի մէջ կաղապարեալ իւր դիցուհւոյ երկայնահասակ մարմինն, ոսկեգոյն շրջանակ մը կը կազմէր նորա դիմաց վրայ :

Յետոյ լուրջ դէմք մ'առնելով՝ գաւաթն սեղանին վրայ դրաւ, դիտողն թեթեւ ողջոյն մը տուաւ, լի տհաճութեամբ, կարմրազգեստ ամբոխին և յաղթական քայլով մը պանդոկն մտաւ խարաղանովը շրջազգեստին ծալքերը թփփելով :

Երեք օր յետոյ ժիւլիէն տը Ռէ, որ իւր ժամանակն անյուշած էր հետեւեալ հարցմամբ, « ո՞վ է նա » յիմարաբար կը սիրեմ, կը պաշտեմ զինք » կը ներկայանար — ինչ որ չէր գիտարին — Ռուս գեղուհւոյն սիրահարաց ամբոխին :

Արդեօք Ռուս էր այն պաշտելի էակն որ եղանակին սկիզբէն ի վեր, ամբողջ օրը կը ցատկէր և գիշերն ողջոյն կը պարէր : Այո՛, ազգաւ Ռուս էր, ինչպէս նաեւ հայրն և ամուսինն. Կոմս Պապուռին : Բայց ամէն ոք գիտէր թէ՛ մայրն ամուսնալուծութեան դիմած էր իւր աղջկան ծնած ժամանակ և Տիւլին Պապուռին օրոյ հայրն Նիւ-Եօրքի սեղանաւոր մ'էր ժաբօպսըն անուամբ, ծանօթ յարաբերութիւն մ'ունեցած էր իշխանի մը հետ որոյ արդիւնքն էր հաւանականաբար Օլկա Պապուռին ունէր այդ աղջկն որ կըրթուած էր Սկովտիոյ մէջ, նաբօլիական վանքի մը կամ ձեռնովական վար-

ժարանի մը մէջ՝ և որ իւր գիշերներուն մի երրորդ մասն անյուշած էր եւրօպայեան բարձերուն վրայ և որ իւր յիշատակաց մէջ Սիւսէօսէ մը նման կը տեսնէր ջրային քաղաքներ, ծովու բազանիքներ, ձմեռնային կայարաններ և այլ շքեղ ժամադրալայրեր : Ափսոս, հայրենիք չունէր այդ տարօրինակ աղջիկն — որ իւր կուսական առաքինութեանց քով ունէր երիտասարդական յատկութիւններ և որ կը կ'ըսէր իւր անձին վրայ իսկ ծաղրելով :

(Շարուն.)

(Թարգմ.)

ՅՐԱՆՍՈՒՄ ԳՕԲԲԷ Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

ԼՃԱԿԻ ՎՐԱՅ ԱՎՈՍ ՄԸ

ՍԻՐԱՎԷՊ

(Նախորդ թիւէն)

Բ

Թատրոնը կը ներկայէ Սթենիսիմե-նախոցը. — ձերմակ քաշմիրեայ վարագոյրներ՝ ոյց վերայ միտաքսեայ թելերով փունջեր կան հիւսուած, և որք կանաչ կերպասահիւս ծաղկամաններու մէջ են առնուած : — Արեւելքի դորգեր, այլանդակ գծադրութիւններով, — երկու պատահանները թանձրախտ Գանդէմբու-ետեւ պահուած : — Տիտիանու և Բօլ Վէրօնցիի նկարներ : — Ոսկեզօծ բաղմաճիւղ աշտանակ մը ծովագոյն վառուած մոմերով բեռնաւորուած : Ոսկեզօծ պղնձէ զարդարուն, վառարանին խորը : Հօրը, զարմանալի իմն քանդակեալ հրեղէն ոգիի մը կուր թուռն եռանդը ցոյց կուտայ : — Թիկնաթոռ մը և երկու երկայն աթոռակներ, կակուղ բազմոց մը, ոյր վերայ, Սթենիսի քովիկը, կը գահակալէր Միւսէյի հատորներէ մին : — Երկու թաղարներ յորում կը փթթին մերձակայ եղանակի ծաղիկներ : — Վառարանին վրայ : ժողայիղէ ժամացույց մը, Լատրօթթի շինածն, և Պէսկէնութթօյի երկու ծաղկամաններ : — Յախճապակեայ աստիճանաւոր դարանեկի մը վրայ : հարիւր հազար Փրանգի արժեքաւոր բաներ, ևն : — Գետինը Սթենիսի թաղիկնակը, մէկ քանի սպիտակ կաշմիրեայ հաստ բարձեր և հնդկական ձեւով խնկամանոց մը :

ՍԹԵՆԻ, ՖԻՊԻՈՒՍ

Սթենին ճակատը, որ մեզ այն ասան էր ներհան էր, կը բարձրանայ, և իւր սեռն զեղնէ աւելը զոր արտաբոյր ճորտահանութեամբ բոց բաներ էր, մեծահասակներու վարժարան հետ մարտիկ կը բացառէ:

Սթենի.— Դժուար . . . :

Փապիուս.— Ես ինքս եմ: Բայց ինչու դուստ կ'ըսես, սիրեցեալդ իմ. (Սթենին իմ կ'ստացայ, մեղմբէն գլուխը յետացը մէջ կ'առնէ և բերկրութեամբ ճակատն աւելը կը համբարէ: Սթենին արհամարհանէ կերպէն՝ կը խոսուի որ ընէ, միշտ ընէ երբ Փապիուս աւելնէ կ'առնէ ընէ. մէջ ճարտարութեամբ յաջէ է յետ երեքմեկուս ռոճէն զէւր գլուխը կ'առնէ և բարեկամօն միշտ երկուս զուարթ այսերն միշտ կը ցոյցնէ:) Սթենի ինչ էք եղեր գո՛ւր:

Սթենի.— Բայց . . . ոչինչ: զձեզ տեսնելուս դու հեմ Ահաւասիկ այսչափ:

Փապիուս.— Դարձեալ Ձեզ, Տեսնենք, փափկիկ թուշիկս, խօսէ, խօսէ տեսնենք: Վշտացած ես, ի՞նչ է է վիշտդ, ըսէ՛:

Սթենի.— Իրաւ որ, բնաւ վիշտ մը չունիմ: Ձե՛ք տեսներ թէ ուրախ զլուարթ, երջանիկ եմ: (Յառաջէն յանկեցնէ, լաւութեամբ բայց ոչ արեւան կերպէն) Ի՞նչ ըրիր այսօր, Փապիուս:

Փապիուս.— Ո՛հ, շատ բաներ, ճշմարիտ: Միջին դասու մարդու մը պէս աշխատեցայ: Նախ և առաջ քիչ մը զիս ներդնով, ետքը յօժարակամ իսկ վերջը խանդավառ կերպիւ:

Սթենի.— Դժուար ճորտահանութեամբ.— Օ՛հ, օ՛հ, ի՞նչ իմանի աշխատեցար նայիմ:

Փապիուս.— Ահաւասիկ: Ծառ տաքիններէ հետէ մտադուր թեան մասնունած մեծ անձնաւորութիւն մը անցելոյն ստուերէն վիպասանութեան և թերեւս դրամի մը լուսով շրջածրել էր միտքս, այն է Ասթերիոս տը Բարաւտօյէն, զոր սուրբն Աթանաս «Սրբոս» եանց փաստաբանն կ'անուանէ: Այս մարդը որ Կոստանդիանոս կայսեր ժամանակ այսինքն Դ. դարուն, Հռետտրի պաշտօն կը վարէր, օր մը թողուց իւր հերետիկոսութիւնն և քրիստոնեայ եղաւ, յետոյ նորէն հերձուածող ըլլալէն ետքը դարձեալ ի Գրիգորի դարձաւ: Այս փոփոխականութեանց մէջ գերագոյն հաստատութեամբ կը կենար իւր հաւատոյ վրայ: Արդ, իմ աչքիս, ամէն հերետիկոսութիւն մեզ

բաներ են, և անոնց պատմութիւնները թուի ինձ թէ ճշմարիտ փոխադրութիւն մը կը պատկերէ: Եւ արդ, ես մի միայն Ասթերիոսի, Անկիւրիոյ եպիսկոպոս Մերկերիոսի վէճին մէջ. . . Ո՛հ, բայց ես զգուշիւ դահիճ մ'եմ որ Արուեստից կամուրջին ծայրի բաներն ելեր կը նկարագրեմ. . . Օ՛ն սէր իմ Սթենի, համբուրէ՛ զիս:

Սթենի, որ յաճախ ցած շնչէն կ'ընէր եր.— Այսու հանդերձ Նինէթ զինքը ծառուղւոյն վրայ տեսեր է. և որ միշտ իւր յարաւ գաղտնիքն մի քրտնէր.— Բայց դուք մինչեւ ցարդ աշխատէր էք: ասանկ պայծառափայլ արեւ մը տեսած ատեննիդ, մինչ կրնայիք. միշտ պէտք էիք իսկ մտածել թէ ձեզ կ'սպասէի, որպէս զի սակաւ ինչ ժուռ գայինք: Ա՛հ, ինչ որ է սուտ մը յերկրեւ լու համար ուղեղնիդ մի՛ այլ եւս չարչարէք: Եթէ այսօր հերետիկոսութիւն մը կայ այն ալ ձերն է: Այսօր զիս խաբեցիք. դուք: Ես առաւօտէն իսկ նախազգացումն ունեցայ ադոր:

Փապիուս.— Բնականօրէն համար ինչ զարմանալի պատրուակ մըն է այդ նախազգացումը: Սթենի, կ'աղաչեմ գէշ խօսք չընենք իրարու: Կերդնում որ մինչեւ ցարդ աշխատեցայ, եթէ դուրս ելլել կուզէիր, պէտք էր որ մէկը խըրկէիր տունըս. ես թէեւ հոն չէի, սակայն . . .

Սթենի.— Հոն չէիք դուք, ուրեմն զայդ կը խօստովանիք այժմ: Պարոն, թողէ՛ք զիս:

Փապիուս.— Պէտք էր որ . . . Սթենի.— Սուտ է, անվայել սրտութիւն է: Լռեցէ՛ք:

Փապիուս.— Սթենի, դուրս, դուրս ելած էի . . .

Սթենի.— Ես իմն զեւր հրապարակ կերպէն բարձրեցի.— Ոչինչ կ'ուզեմ լսել, կըսեմ ձեզ: Համայն պուետք ալ սրտախօս են, կը ստեն իրենց սիրելոյն իրենց ունկնդիրներուն, ապուշներուն, կը տեն նոյն իսկ իրենց:

Փապիուս.— Զայրանալու մը.— Իսկ կ'անալք, մի միայն անոնց բնութեան արուած է որ չի խաբեն:

Սթենի.— Նախատիւնք: Ոչինչ ունիմ պատասխանելիք. ես զիս առայդ եմ թարգմեցի առանց տեղի տալու ձեզ . . . (Կորուսել բարեբաղնութեամբ) Ելէ՛ք գնացէ՛ք, Փապիուս, վաղիւ դուք

զձեզ կարդարացնէք, իսկ ես, այս երեկոյ միայնակ մնալ կուզեմ, կը պաշտամ, թողէ՛ք զիս:

Փապիուս. Խառնութեամբ.— Ուստի ողջամբ մնալիք. տիկին.— (Առանց Սթենին համբուրելու կը մեկնէ: —Վարժարան կ'ընէ:)

3

Հաղարար որ թատրոններու մէջ հանապազօր խաղցուած սոյն տեսարանին բաւոյականը միթէ չի՛ կրնար սապէս յօրինուիլ:

«Եթէ սէրը ի բնէ տխմար եղողներուն բանականութիւն կուտայ բնականաբար ալ կը տխմարցնէ այն անձինքներն որք բանականութիւն ունին»:

4

Փապիուս մեծաքայլ կընթանար ծառուղիէն, դրեթէ մօլեղին և անընդհատ մենախօսութեամբ.— Ո՛ր փաստաբանին վրայ քալեր է (1) այսօր. կը հարցնէր իւրովի միւս կարգ մը հարցմանց միջեւ.— Մի՛ լիցի թէ քանի մը երես Պ. Պերթուի. կամ Պ. Պերթուի հատորներէն կարդացած ըլլայ ոյց տաղտուկը զինքն այսքան մոլեղներ է: Ես աղէկ ըրի որ ամբողջ այս օրս իմ Ասթերիոս տը Բարաւտօյէնի հետ անցուցի, որով զիս այնչափ մեղաւոր չեմ գտներ:— Օ՛ն ուրեմն, տուն վերադառնանք:— Ո՛հ, օրերայի թատրոնն երթանք:— Սակայն Պարօս մէթրի նրբագաւթին մէջ, կը գոչէ ինքնին,— լաւագոյն է որ երթամ տիկին Տօրվալը տեսնեմ:— Ապա վերստին սրարչաւի կ'սկսի. սակայն, Բօրթ-սէն. Մարթէնի ներքեւէն անցնելու պահուն,— Կատակ է ըրածս, ըսաւ պառաւ տիկնոջ մը որոյ ընդհանրեցաւ, վաղեմք երթանք Վօտվիլի թատրոնն:

Տարնալի մէկ հատուածին վրայ վարագոյրը բացուելու պահուն, Փապիուս թիկնաթուռն բազուկներէն դուրս նետելով զինքը Պորտայի հրապարակը կը խոյանայ: Անդ, կառք մը կը վարձէ, և զինքն Սթենիի տունը առաջնորդել կուտայ, — Կառապան ըսաւ կէս ճամբան, լաւագոյն կը դատեմ գրել նմա.— Ուստի . . . : Ծուռով զիս տունս տարէք:

(1) Ո՛ր փաստաբանին գրքին վրայ աչքով քալեր է, (Կորագցեր է:)

ՏԱՊԻՌՈՒՄ ԱՌԻԹԵՆ
ՏԻԿԻՆ

Այսօրուան մէջերնիս տեղի ունեցած բանականօյն համար ձեռնարկ տաւորիմ կատարեալ խոստովանութիւն ընել ձեզ. կանխաւ իսկ հիշութիւն խոստանալով այն որոշմանց որք ձեր արդար գատողութենէն պիտի ծնին. Աւստիկ ճշմարտութիւնն է զոր կը գրեմ. Այո՛, այսօր տունէս դուրս ելայ. . . Այո՛, գրնացի հոմանուհւոյ մը տեսութեան. Այդ տարփուհւոյն վրայօք կուզեմ խօսիլ ձեզ. Նորա արժանացած գովեստ, զոր կամիմ բացատրել ձեզ, պիտի լինի պատիժն այն ամէն փոքրագոյն վշտաց, զորս այնչափ բազմիցս ինձ կը ընել տուիք:

Այդ տարփուհւոյն, զոր նախ քան զքեզ ճանչնալս՝ կը սիրէի, տակաւին մեր միացման ատենն իսկ յաճախ զիս գրաւած է. Նմա կուտայի ամեն այն ժամանակներս, զորս ձեր վէս ու դանդաչական սէրը կը թողուր ինձ. իսկ այսօր, գրեթէ ամբողջ օրը զիս բռննեց, և, սոյն ժամանակի ամբողջ տեւողութեան միջոցին, ինչպէս դահացում տուաւ բոլոր պահանջիցս: Վասն զի իւր լանջքերուն մէջ անըստ պառ գտնձեր կը ծածկէ:

Նրդարեւ կը խոստովանիմ որ այնչափ կատարելապէս դեռաւորի չէ, սակայն աւելի արգահատող, իւր հրապոյրներու մէջ աւելի փոփոխական, աւելի յանկուցիչ, վերջապէս՝ աւելի կատարելագոյն է:

Դարձեալ պիտի խոստովանիմ որ, մի միայն զիս չէ որ կ'ընդունի բարեյոթարութեամբ, կը ճանչնամ յոգնութիւն մը իմ բարեկամաց, որք իմ հետ Նորա համակրանքը կը վայելեն: Եւ այսու իսկ խրաքանչիւրոց բաժինէն ոչինչ կը պակասի, և բնաւ երբէք հակառակօրէն ատելութիւն չը պիտի յարուցանէ մեր մէջ:

Նա եւս՝ պիտի ազդարարեմ ձեզ որ այս աստիճան գիտնական եղող սոյն պըրուհին, ճիշդ երգաց երգոյն հարսին պէս, Դիւր պարարտ առ խոնարհութեամբ, ամէն ժամանակ իմ բնութեանս իմ վիճակիս աստիճանակից եղող մարդու մը համար թանկագին է:

Գիտցած ըլլաք. — Իւր հետաքննութեամբ համարարած են կարողէ պատմականներ ինձ երեկի բաներուն վրայ ինչպէս անաւել հազար տարի առաջ եղածներուն վրայ, մինչեւ իսկ կրնամ իրեն յետ խօսիլ ամէն յեզուաւ. — Ամէն օր ինձ կ'սպասէ, տիկին, եթէ սակաւիկ մի ուշ երթամ իրեն մօտ, այն ատեն բոլորովին կազմ ու պատրաստ է ի պայթում առանց խաշոր բարկութիւն մը ունենալու. կը յաւելեմ եւս, թէ միշտ զուարթ բնաւորութեամբ մշտատեւ հանգարտութեամբ ևն, և առանց քմածին հաճոյքէ. Նորա բարեմասնութեանց մի հարիւրերորդն անգամ գրած չալտի կարենամ լինիլ, առ նա պարտաւոր երախտագիտութեանս փոխարէն բան մը յայտնած չալտի լինիմ, այլ ըստ բաւականին ըսած պիտի ըլլամ, կարծեմ, որպէս զի կարենաք մտածել որ, եթէ ձեր անողորմ քմահաճոյից հետեւանօք լըքանելու ըլլաք զիս, անտարակոյս նա պիտի կարենայ զիս մխիթարել:

Ձերդ վշտահար բարեկամ ՅԱՊԻՌՈՒՄ
(Շարունակելի)

ՏՕԲ՝ ՔԱՐԱԵԱՆՕԲՈՒԼՈՒ

Յրէնկի, սիրտիք վէ թէնասիւնիւնէ եօլլարընըն վէ տէրի իլլէթլէրիւնէ մախսուս Ղալաթատա Սանտըքըլարտա Հէլվաճը սօգաղը քէօշէ պաշընաւ Այնալը լօգանթասը գարչուընտա վաղը 11 նումէրօլու խանէտէ, մուսնէնէի խասթէկեանը. պէհէր կիւն սահաթ ճտան 12է գատար խասթա գապուլ իտէճէք տիր:

Տօքթօրը մուսալլէյհ խուսուսի օլարագ Փարիզ խասթախանէլէրինտէ մէղըլը իլլէթլէրի եանի ֆրէնկի, էսկի վէ եէնի պէլ սօղուքլուղունուն մէսհանէ տաըլըլարընը. ֆիւսթիլլէրի, վէլ հասըլ սիրտիք վէ թէնասիւնիւնէ եօլլարընտա թարի օլան իլլէթլէրիլէ, տէրի խասթալըլարընը թահսիլ վէ պիթ թէհրիւպէ վէ պիր չօգ վաղըլարտան պէրու տախի իսթանպուլ տա իճրայի թապիպլիք իթմիշ օլտուղընտան քէնտիսինէ միւրաճաթ իտէն խասթէկեանը աղ միւտտէթ զարֆըն տա ուսուլ ճէտիտէ իւղըթ թէտափի վէ չիֆափէղըր իտէճէք տիր:

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՈՍԱՆՑ ԽՈՐԱՍԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Բժիշկներէ սմանք սովորութիւն ըրած են որ երբ առաջին անգամ ըլլալով հիւանդի մը համար կանչուին, հիւանդին ենթարկուած ախտը կուղէ բուժելի ըլլալ կուղէ անբուժելի, իրենց առաջին հարցումը սա է:

— Դինչեւ ցարդ որ բժիշկը կը նայէր քեզ:

Երկրորդ հարցումն է

— Ինչ դեղեր առիր:

Երրորդն է

— Գրած դեղագիրները պահած էք: բերէք նայիմ:

Այս հարցումներն ընելէ վերջ, գրպանի ժամացոյցի մը չափ ակնոցը թիւն տանելով հիւանդը զննելէ վերջը կըսէ:

— Պարապ տեղ այսքան ժամանակ նեղութիւն կրեր էք, ուս առած դեղերնուդ ամէնքն ալ ձեր հիւանդութեան օգուտ մը չ'ունին:

— Իրաւ կըսէք, միւսիւ Տօքթօր:

— Սուտ ըսելու պարտքս ինչ է:

— Մեղք անանկ էնէ վեց ամիսէ ի վեր բռնած բէրհիպիս, բժիշկին ու դեղագործին տուած ստակներուս, ալ կեանքէս բոլորովին ձանձրացայ, մեռնիմ պիտի, Աստուած ժամ մ'առաջ հոգիս առնեմ տէ խալըսէի. այս «մալաուի քրօնիք» հիւանդութեան պէս գէշ բան չկայ եղեր աշխարհիս վրայ:

— Ինչո՞ւ այդպէս ոչինչ խօսքեր կընէք, ձե հիւանդութիւնը «քրօնիք» չէ, տուած դեղերս օրինաւորաբապէս եթէ առնելու ըլլաք, մէկ ամսուան մէջ բիր ու բար կըլլաք:

— Ինչ ըսիր, տօքթօր:

— Ինչ պիտի ըսեմ ճշմարտութիւնը այս է. մինչեւ հիմայ ձեր հիւանդութիւնը ունեցող հաղարաւոր անձեր բժշկեր եմ:

Հիւանդն բժիշկին այս չարախախտ խօսքերէն հրապուրեալ իր հին բժիշկը աչքին «կրօզի» պէս երեւնալով, նոր ներկայացած տօքթօրին կը յանձնէ իր հոգին, մարմինն ու քսակը՝ և անոր բոլոր բաժները իբր երկնից պատգամ կ'ընդունի:

Մեր նոր բժիշկը Բերա քարուկիր

տուն մը ծախու առածի պէս...
ամսոյ չափ շարաթն երկու օր կերթայ,
հիւանդին կլօրիկ մէծիտիները մէկիկ
մէկիկ մաղնիսական դօրու/ծեամբ իր
ծոցը կը քաշէ, միշտ ձեզ ախօր ե-
րէկուրնէ աղէկ կը տեսնեմ կոր ըսե-
լովս: Թէպէտ և հիւանդը իւր անձին
վրայ բարուքում մը չի տեսներ, սա-
կայն և այնպէս բժշկին տուած խոս-
տուաներէն խաբուելով չի կրնար հա-
մարձակիլ «այսքան միջոցի մէջ քեզմէ
ալ օգուտ մը չը աեսայ» ըսելու:

Մէկ երկու ամիս ալ անցնելէ վերջ
հիւանդին ստակները և համբերութիւ-
նը հատնելով՝ բժիշկը իւր սովորական
այցելութիւնը տուած միջոցին կըսէ.

—Տօքթօր, այսօր ինչպէս կը
տեսնես կոր զիս, շիտակն ըսէ:

—Շատ աղէկ:

—Ամէն օր աղէկ կըսես, ընդհա-
կառակն օր ըստ օրէ տկարութիւնս
կաւելնայ կոր:

—Ընդհանրապէս հիւանդներու
այնպէս կուգայ. դուն ինչէն պիտի
գիտնաս հիւանդութեանդ գէշնալը,
աղէկնալը, դուն բժիշկ ես:

—Բայց դուն ինձ խօսք առելի որ
ես քեզի մէկ ամիսէն թուռբի պէս կը
դարձնեմ ըսելով. զիս թուրշի դարձու-
ցիր:

—Իրաւունք ունիս գանգատելու,
բայց հիւանդութեանդ վրայ ուրիշ հի-
ւանդութիւն ալ եկաւնէ՞ ես ինչ ընեմ:

—Բժիշկ չե՞ս մի, ինչ պիտի ընես.
աղէկցունը:

—Անշուշտ պիտի աղէկցունեմ. ին-
չու համար կերթամ կուգամ կոր: (Մե-
կուսի.— մէծիտները քաշելու համար):

—Երթալ գալը մարիֆէթ չէ, ին-
ծի աղէկցունելու է: (Մեկուսի.—բը-
նաւ, ամենէն մեծ մարիֆէթը երթալ
գալն է):

—Առաջ Աստուած, կաղէքնաս,
մէյմը սա սօն պահարը ձեռք առնենք
հիմայ ամառ է, շատ դօրաւոր դեղեր
չեմ կրնար տալ, ստամոքսդ տկար է,
ըսելով՝ սովորական «վիզիթան» կառ-
նէ ու տունէն դուրս կելլայ:

Հիւանդը իւր այս բժիշկէն ալ
ձանձրանալով մօրը կըսէ.

—Ես այս բժիշկը մէյ մըն ալ չեմ
ուզեր մալրիկ, թող չգայ:

—Ինչու. անուշիկ աղջիկս, անանկ
ստէպ ստէպ բժիշկ փոխել ալ գիտես

թէ աղէկ բան է դու... զաւրջ...

—Աղէկ չէ՞ ձայնայ ախ ծախալը
բժիշկը առաջ էկաւնէ՞ կաղէկցունեմ
ըսաւ, հիմայ ալ իլք պահարին կը նե-
տէ կոր:

—Ինչ ընենք խուշիկս, ֆայտա չու-
նի բան մը քի անոնց միւհթա՞ծ եսք:

—Ամա բէք խըրսըս կելլայ կոր տս
մարդուն:

—Դուն խըրս մեկար, խըրսը ա-
ղէկ բան չէ:

—Խըրս ելլալս չես ուզեր նէ, ին-
ծի պաշխա մեծ բժիշկ մը բեր:

—Ո՞ր բժիշկը կուղես:

—Սա... տօքթօրը շատ կը գո-
վեն կոր, հիւանդի մը տտրած առեն-
նին հիշ ուռտ չի/սօսիր եղեր, մեռնե-
լիքին մեռնիս պիտի կըսէ եղեր, ա-
ղէկնալիքին՝ աղէկ պիտի ընեմ կըսէ
եղեր. շատիս/թիպար կընեն կոր:

—Անանկ է նէ հայրիկիդ ըսեմ տէ
վաղն ալ ան առնէ բերէ:

Հետեւեալ օրը, այն բժիշկը
իրօք հիւանդին կուրծքը, կընա-
կը, փորը լաւ մը մտիկ ընելէն վերջ
կսկսի դաշնակ զարնելու պէս մատ-
ուրներով հիւանդին կուրծքը ու կըռ-
նակը ուժգին կերպիւ ծեծել, այնպէս
որ հիւանդը բոլորովին անզգայ վի-
ճակի մէջ կը մնայ, բժիշկը շուտով
դեղագիր մը կը գրէ և երկու հատ
կլօրիկ մէծիտիներէն առածին պէս, հըր-
դեհէն ապրանք փախցնողի պէս կառ-
նէ կը քաշէ, առանց հիւանդին տի-
րոջը գեղերը տալու ժամերն և կերպն
յայտնելու:

Հիւանդը, 24 ժամ այսպէս անզգայ
վիճակի մէջ մնալէ վերջ, աչերը բանա-
լով՝ կըսէ իւր մօր:

—Տիկին մայր, մինչեւ հիմայ կու-
ղէի որ մեծ բժիշկներու ձեռք մեռ-
նիմ, սրտիս մէջ այս փափաքն ալ
պաղեցաւ. քիչ մըն ալ ինքզինքս ան-
նչան բժիշկներու ձեռք պիտի յանձ-
նեմ, որովհետեւ փորձով տեսայ մեծ
բժիշկներու, յանդգնութիւնը. կերած
ծեծս եթէ «սըրըխ համալի» մը ուտեր,
մինչեւ ցարդ շատոնց գերեզմանին պաղ-
քարին տակ հանդաժ էր. ստա-
կովս կերած ծեծէս աղէկ համոզուե-
ցայ թէ բժիշկները մեռնելու հիւան-
դը թէպէտեւ չեն կրնար կոր աղէկ-
ցնել, բայց գիտեն անոր ոտակը կոր-
ղելու ճամբան: Այս կրած հիւանդու-

թեան՝ փորձառութեամբս լաւ տեղե-
կացայ թէ բժիշկներէն ոմանք մէկզմէկ
վար պարնելով կ'ուզեն իրենց բազ-
դերին շինել, և երբ հիւանդք իրենց
տուած ֆլապսկար, գեղերով մահուան
դուռը հասածեն, այն ժամանակ «մէկ
ամիսէ մը կաղէկցնեմ, քու հիւանդու-
թիւնդ առջի բժիշկը չէ՞ ճանչեր ևն»
ևն». այս տեսակ խօսքեր շարու-
նակ յայտարարելով, օր պիտի գայ
որ բժիշկները բժշկութեան արհեստը
իրենց ձեռօք պիտի թաղեն:

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՑԵՏՈՄՍ
100 Հատը 5 Դանեկան
Լաւագոյն քառ/թօնի վրայ ա-
մէն լեզուաւ կարատրաստուի
Ուղուրէան և Ընկ. տպա-
րանն, Կ. Պօլիս, Սուլթան Հա-
մամ, Սախտիյէ խան, Թիւ 5:

ԾԱՂԿԱՔԱՂ
Դործէ քաշուած մարդ մը, նշա-
նաւոր արձանագործի մը քով կ'եր-
թայ:
—Սիրելիս, կըսէ նմա, կը խընդ-
րեմ որ կիսարձանս շինես: Ո՞րչափ
պիտի վճարեմ:
—Եթէ անագապղնձէ կուղես, եր-
կու հազար ֆրանք, եթէ մարմարիո-
նէ կուղես, վեց հազար:
—Ուրեմն, կէսը մէկէն, կէսը միւ-
սէն շինէ, որովհետեւ երեք հազար
ֆրանքէն աւելի չը պիտի կրնամ տալ:

Ընկերութեան մը մէջ, նշանաւոր
կին մը արանց վրայ խօսելով՝ կըսէր
թէ՝ արք պէտք է որ ամէն բանի մէջ
կանանց հնազանդին:
Կոմս մը որ ներկայ լինելով, մտիկ
կ'ընէր նմա, բացատրութիւն խնդրեց:
—Իմ կարծիքս շատ պարզ է, յայ-
տարարեց յայնժամ հանճարեղ կինը.
օրինակի համար եթէ կին մը հրամայէ
մարդուն որ ծովը երթայ նետուի,
սոյն վերջինը պարտի անմիջապէս ըկ-

նոյ հրամանը դործողերն :

Առ այս, կոմսը գլխարկն առնելով, սկսաւ մեկնելու արտադրութիւններ տեսնել :

— Պ. կոմս, որ կերթա՞ք, հարցուցին հրաւիրեալք :

— Պիտի երթամ լողալ ոտովիլ, պատասխանեց անտարբեր կերպիւ :

Գիւղացի մը, զգալով իւր մօտաւորաւ մահը, քովը կը կանչէ կինը և իւր օրհնութիւններն տալէ յետոյ կը յայտնէ նմա իւր վերջին փափաքն : Բեզ կը թողում, կ'ըսէ, ձի մը և շուն մը երկուքն ալ ծախէ : ձիուն գինը քեզ համար պահէ, և շանը արժէքը ազգականացի տո՛ւր :

Գիւղացին կը մեռնի : Կինը յաջորդօրէն իւր տանը դրան վրայ հետեւեալ ազդարարութիւնը կը փակցնէ : « Զին հինգ հարկը ֆրանքի, շունը հինգ ֆրանքի » :

Յաճախորդք տեսնելով այսքան աժան շուն մը, կուզեն նոյն վայրկենին գնել : Բայց խորամանկ կինը կը յայտարարէ թէ՛ չը կրնար առանձին ծախել : շունը գնողը պէտք է նաեւ ձին գնէ : Առ այս, կը հարկադրին շանը աժանութեան համար, սուղ ձին եւս գնել : Եւ գեղջկուհին, իւր ամուսնոյն վերջին կամաց համեմատ, ինք կառնու 500 ֆրանքն և ազգականացը կուտայ 5 ֆրանքն :

Իտալացի իշխան մը իւր տրամադրութեան ներքեւ ունէր խումբ մը կատակերգակներ զորոս այնքան լաւ չէր վարձատրեր և այն իսկ շատ անգամ անկանոն : Օր մը, իւր գոհունակութիւնը նոյա յայտնած միջոցին, ըսաւ : « Բարի կատակերգակներ էք — Միտի », տէր, պատասխանեցին, այնքան բարի որ կարող չեն մեզ վճարել :

Հարցուցին գիտունի մը թէ՛ ինչպէս կրցած էր այնքան հմուտութիւն ունենալ :

— Ամօթ չէի զգար հարցունելէ չը գիտցածներս տնոնց որք կրնային իրենց պատասխաններովն զիս գոհացընել :

Ֆլանտրիայէն գերասան մը Փարիզ Թիկած, անյաջող կերպիւ կը ներկայա-

ցնէր ողբերգութիւն մը : Երբ հետեւեալն կ'արտասանէր :

« Ահ, եթէ փախչիմ, որ կուտակցութեան պիտի մասնակցիմ և ո՛ւր պիտի փախչիմ » :

Օթեակներէն կատակասէր պարոն մը գոչեց յայնժամ :

— Բարեկամ, Ֆլանտրիա փախէք (Թարգմ.) Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ

« Եր շունի հախախտութիւնը
չէրս սորոքէ մեծ հարգ լինել »

Երբ օր մը բարձրաստիճան եկեղեցականի մը ըսին թէ՛ իւր թեմի ժողովուրդ շատ գէշ գաղափար ունէր իւր Սրբալիութեան նկատմամբ :

— Ուրախ եմ, պատասխանեց պատկառելի ժողովրդապետն անխռով կերպիւ : զի այսուհետեւ աւելի պիտի ջանամ բարիք գործելու :

Օր մը հանճարաշատ և գիտուն ուսուցիչ մը, որ գրեթէ պաշտելի էակ մը դարձած էր իւր աշակերտաց, մինչ իւր աւօրեայ դասն կ'աւարտէր, աշակերտաց մին ոտքի ելնելով կ'ըսէ :

— Տէր, այդչափ ուսմանց և գիտութեանց տիրանալէ վերջ ինչո՞ւ աղքատ մնացեր էք :

— Որովհետեւ արժաթասիրութիւն չը սորվեցայ : Կը պատասխանէ դասատունը զուարթութեամբ :

Օրիորդաց ժողովի մը մէջ, իւրաքանչիւրն կը պարծէր առատ օժիտ ունենալուն համար, և իրական սեռի յատուկ հպարտութեամբ ոչ որ կուզէր ստորագասուիլ իւր ընկերէն :

Սոցա մէջ կը գտնուէր սակայն որբուհի մը որ ժողովատեղւոյն ի միտն կ'ուն քաջուած լուռ և ունկնդիր կը մնար : Երբ հարցուցին սմա թէ ինչ էր իւր օժիտն, պատասխանեց :

— Պարկեշտութիւնն է իմ միակ օժիտ :

Պարկեշտ մարդու մը, փոքրիկ տուն մը չլինել տուած ատեն կը հարցնէին թէ՛ ինչո՞ւ համար այնչափ փոքր չլինել կուտար :

— Երանի թէ՛ կը պատասխանէ նա, լոկ զայս՝ կարենայի անձնուէր և հա-

ւատարիմ բարեկամներով լեցնել :

Հեղկաստանցի Սապատող մը՝ ծանր ամբաստանութեամբ դատարանէն ըստ օրինի պատժոյ ենթարկուիլն լըսելուն պէս, կ'աղաղակէ :

— Ուղղութիւն կը պահանջեմ Տէր Դատաւոր :

— Մայրդ միայն կարող էր ուղղութիւն տալ քեզ կը պատասխանէ դատաւորն :

Թ. և Հ.

Յ. ԱԶՆԱԻՐ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Կոյրերս ասէ՛նէր. — Կան դաս մը մարգրիկ որք կը գանգատին ասեղին մէջէն դերձանը կարենալ անցնելուն համար : Ահա ասոր համար Փարիզու արուեստահանդէսին ճարտարապետական սրահին մէջը կը տեսնուին նորօրինակ ասեղներ որոց մեքենական կազմուածքն հիանալի է և կոյրերն իսկ կրնան մատանց մի փոքր և մասնաւոր շարժմամբ դերձանը նորա փորիկ և նեղ ծակէն անցնել :

Խաբարէս և Դոն. — Գերմանացի մը սալաճառ մը, իւր միսը ներկեալ ծախելու սովորութիւնն ունենալով, վերջերս մանրուած մսին մէջ գետնախնձորի փոշի խառնած լինելուն պատճառաւ, 10 աւուր բանտարկութեան և 70 ֆրանքի տուգանաց դատապարտուած է :

Թուրքիէն լըսէ՛ն : — Զուիցերիոյ մէջ, Պ. Հէրմիտ նոր փորձեր կատարած է թուուցիկին զօրութեան հորիզոնական օգտակարութեան վրայ :

Նէօշաթէլի լճին վրայ, թուուցիկի մը լարին կապելով չոգենաւ մը, սոյն վերջինն առանց չոգելոյ և մեքենայի շարժման, յաջողած է մէկ ժամուան մէջ 10-12 քիլօմէթր ընթանալ փոթորկին զօրութեամբն :

Նոր Ընթալ Ին. — Անգղիացի Կաւային գնդապետ մը, հնարած է նորատեսակ շնարհակ մը որով նաւուց երկաթեայ կողերն ժանգոտելէ զերծ կը մընան : Փորձը յայտնած է նաւարկու-

Թեան համար այդ գիտին առաւել լուծիւններն :

Ճաշի ժամանակ հարբաւ — Յոռի, սովութիւն մ'է ճաշի ժամանակ լրագիր կամ գիրք կարդալն . ընթերցումն, արդարեւ կզրազեցնէ միտքը, արիւնը գլխուն մէջ կը տանի, և ստամոքսային պաշտօններն կը վերգովուրն :

ԱՍԿԵ ԱՆԿԵ

— Պարոն, ան ամառ օդափոխութեան համար ո՞ւր գացիրք .
— Գնալը կղզին :
— Աղբար տեղին խըթըլին եկար, պտրէ կղզի երթալէդ ետքը Մեծ կղզին երթայիր որ քէֆը հանէիր :
— Քէֆը չի հանելըս ինչէն գիտես : Կղզիներուն մէջ ամէնէն հաճելի կղզին Դընալըն է :
— Ինչ մասամբ .
— Իրիկունները կամուրջէն ելլող շոգեանները առաջին անգամ Դընալը հանդիպելով Մեծ կղզի դացողները դեռ իրենց տունը չգացած, ջնարին տակը երկու շիշէ օղի կը տնկեմ, առօտներն ալ ամէնէն վերջի նաւամա տոյցը լինելուն Մեծ կղզիի բնակիչները շոգեանաւ չի փախցնելու համար լեզունին դիպ մը դուրս ձգած, դէպ ի նաւամատոյց վազած ատենինն, աս դին ես անկողնոյս մէջ բիրէ կը ժողուեմ :

— Չա՛թ Չա՛թ,
— Նայէ ո՛վ էկողը .
— Հայրիկս է :
— Մեղոյ, հիմադնաց նէ, ինչու ետ դարձաւ աճապա :
— Մա բորթմօնէս վար բե՛ր, բարձիս տակը մնաց :
— Հայրիկ բորթմօնէդ կայ ամա, բէք թեթեւ է :
— Էրէկ իրիկուն ցատորիս պուրնին քէֆն աւրեց տէ ցայիֆցալ :
— Ատանկ մէկէն ի մէկ կը դաշիֆնայ :
— Ի՛նչ ըսել է, քիչ ժամանակ է

անկից պէրի ճիշդ 12 ժամ է :

— Տասներկու ժամ քսածդ կէս օր ըսել է :

— Անոր տասներկու ժամը 12 օրուան հիւրք ունի քարընճային 10 խան. թարին հիքեայէն չիյտես, իմ խան. թարս ալ ինծի կէօրէ է :

— Հայրիկ ասիկայ օղի կը հոտի կոր, գլուխս տաքցաւ :

— Չէ գաւախ, տտիկայ ըսածիդ իմ ալ միտքս կը դառնայ տէ, վերջը ես ալ շուկային ճամբան կը մոռնամ աէ միւրէֆթէին ուխտի կերթամ :

— Մայրիկ, ականջ տուր, կրակը նայէ ո՞ւր կը կանչէ կոր :

Եանդուն վար, Եէտի գուլէտէ հաճի գա՛տընտա :

— Ո՛ւր տեղ պօռաց, բեցիր մայր :

— Շուններուն պոռչըտու քէն կը լրսուի՞ կոր :

— Միւս փողոցի պէքճին :

— Եանդուն վար, Եէտի գուլէտէ հաճիաթտա : Ուր պօռաց :

— Եէտի խուլէն ըսաւ ամա, բան մըն ալ հետն ի վեր լըխրըցուց :

— Հա՛, ես ալ հաճամաթ իմացայ :

— Չէ ճանրմ հաճիհաթտա ըսաւ :

— Թամամ իշթէ մէկին տեղը մէկային անունը այսչափ իրարու մօտ ըլլալէն ետքը, կրակին ո՛ւր ըլլալը իմա ցանք գնաց :

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ ԺՕԶԷՑ ՆԱԼԲԱՍ

Տիշթապիպլէրինին էն մահիրլէրինաէն օլուպ, քէնտիսինէ միւրաճաւթ իտէն. լէրի աղ վազըթ զարֆընտա չիֆտրէ. զիր իթմէքէ պիհապքըն խօշնուտ իթմիշ օլան ժօզէֆ Նալբաս էֆ. Սիրքէճիտէ Թրամվայ ճատտէսինտէ Տուլու. նու Ումումիլէ իտարէսի գարչըսընտա Տ նումէրօլլ մահալը մախսօւստա պուլունմագտա տըր :

Թապիպը մուճախլէյճ գայէթ մահիրանէ պիր սուրէթտէ իմալ էյլէտի. կի տիշլէրի էհվէն ֆիլաթլա ֆիրուլթ իթտիկի կիպի, միւշթէրիլէրինի քէմալը հիւրմէթ վէ նէգաքէթլէ գապուլ վէ տիշ խաթթալըգլարընը հիւսնիւ թէ. տալի խտէրէք, ճիւլիլէնի մէմուլի. յէթինի գաղանմագտա տըր :

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ ՊԱՐՏԷԶ ՀՈԳԵՒՈՐ ՔԱԶՍԱՊԱՅԿՅԵՐ

(Պէրպէրեան, Տպագր.)
Ընտիր թղթի վրայ, մաքուր տպագրութեամբ, լաթակազմ, կը վաճառուի Երկու {2} զրուշ
Կը գտնուի Պէրպէրեան Տպարան, Կ. Պ. Էսքի Զապ. Թիէ Ճատտէսի, Թիւ 61 :

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՅՑԵՏՈՄՍ

Լաւագոյն քաւթօնի վրայ ամէնլեզուաւ կը պատրաստուի գին 100 հատը 10 դհէկն. պէտք ունեցողները պէտք է գիմեն Գ. Պողոտատլէան տը պարան Յակոբեան խան. Թիւ 13 Կ. Պոլիս :

ԱՌԵՒՑՐԱԿԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Յօրինեց — Մ. ԱՍԷՆ
ՏԵՐ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ
Հասարակ և տասնորդական կոտորակներուն վրայ կարեւոր գիտելիքներ, բազմաթիւ բաղդատական ցուցակներով ներկայացած ընդհանուր ազգաց չափական զրուլիւններ, փողերանոցի, սակարանի, Կ. Պօլսոյ և Զմիւռնիոյ առեւտրական և հաշուական սովորութիւններ, նոյնպէս առեւտրական զանազան բազմաթիւ համեմատական զործողութիւններ լուծելու եղանակներն և անոնց ուղղութիւնը ճշդող փորձեր, մասնաւորապէս տոկոսաւոր ընթացիկ հաշուց վրայ ընդարձակ բացատրութիւններ պարունակող սոյն ընտիր և դիւրեւանոյց ԱռեւտրականԹուաբանութիւնն, որ եօթն մասերէ և 240 էջերէ բաղկացեալ է, առաջինն կրնայ համարուիլ իբր տեսակին մէջ, և որ ո՛չ միայն դպիւցներուն, այլ նոյն խի առեւտրական հրապարակի վրայ հաշուական սաշտօնով զբաղող անձերու մեծապէս օգտակար կրնայ համարուիլ, հրատարակուեցաւ մեր տըպարանէն :
Կեդրոնատեղին է հանդիսիս խմբագրատունը և կը գտնուի ամէն Հայ դրաւաճառաց քով : Գին 12 զրուշ :

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Յօդուհ — Մ. ՄԱՄՈՐԵԱՆ

Հանդիսիս տարաւանէն ի լոյս ընծայուեցաւ Մեծ. Մ. Մամուրեան էֆէնտիի սոյն նոր և բազմապատկեր ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ, մաքուր տպագրութեամբ և գեղեցիկ կազմով:

Փոքր մանուկները, որք քերականը աւարտելէ յետոյ չունենին իրենց կարողութեան յարմար ընթերցանութեան գիրք մը, ահաւասիկ սոյն պատկերազարդ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆն պիտի ունենան այսուհետև, որով մէջ պիտի գտնեն լիոքրիկ պատմութիւններ, ոտանաւորներ, հանելուկներ, պիտանի գիտելիքներ, որք գեղեցիկ կերպով դասակարգուած են աստիճանաբար:

Կը յանձնարարենք Մեծ. դասատուաց, սոյն ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆն, որով պակասը բաւական ժամանակէ ի վեր զգալի եղած էր և զոր կը լեցնէ բազմահմուտ ուսուցիչն:

Կեդրոնատեղին է Հանդիսիս տպարանն, և կը գտնուի ամեն Հայ գրաւաճառաց քով: Գինն է 2 դր. Շատ գնողներու գոհացուիչ զեղջը ըլինի:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1888 ՅԱՆՎԱՐ 1889

ՏԵՊՊՕ

ՍԹԱՆՊՈԼ ԵՖԵՆԻ ՃԱՄԻՏԷ

ՍԻԵՉԱՐ ՏԻԻՔԵԱՆԼԱՐԸ

Ս թ Ա Մ Պ Օ Լ Բէօբրիւ սըրասը թրամվայ
ճատտէսի — 56
Պ Ե Յ Օ Ղ Լ Ո Ի Ն Տ Է Տօղրու եօլտա — 168

Մեզքիւր էճգախանէ վէ սրէչար տիւքքիտնարըն ու միւթաախա վէ էնվայի թէրբալթը քիմէվիլէ վէ էճգա վէ մուսլէճաթ վէ ալէաթը ճէրրաչիլէ, վէ ալէա ճինա լա թիք իլէ չէլլըտէն մասմուլ, ալաթա էտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլիտէ պաղլար, վէ Յրանսըզ վէ Կնիլի իլէ էճգալալ, ուսլթաթոնն էն ալէա ճինա, և է իլ վէ էճնէպի մատէն սուլարը, ֆօթալիաթ ըլար իշին թէրբիպաթ, քիմէվիլէ, Պարտո չարապլարը, դօնն քար, էնվա իլիլիլէ, դօլուլու սապուլար, նէ ֆիս բուտրա, օ տը Գօթնը, աչսուլարը, տիւղիլ նիւքլէր, վէ ըս ճէչարլար իլէ քիմէվիլէ լէրէ մախսու, ճամ գաղլար վէ ալաթ ու է տէվաթ մէվճնէտ սուլա, թօրտան վէ բէրաքէնաէ ֆիլթաթ զո նուր:

Քէչալթ մէզքիւր տիւքքիտնա մուսլէնէի թըպիլլէ տախի իճրա զո նուլ, պուշա մախսուս օտալար վար տը կ ճէլէր աչգ տըր:

Չէյլ—Պիլճիմէ էճգա վէ էսթատուլըն էն ալէա ճինաթիտէն օլտու զուտու վէ բէք էճլէն ֆիլթաթ սաթլըտըլըր Տօթթօր էֆէնտիլէրէ վէ բաղլէթիւ էհալիլէ իլն ու պ'յան իտէրիլ:

ՅՈԹՕԿՐԱՅ

ԳԱՐԱԳԱՃԵԱՆ ՊԻԱՏԵՐԻԷ

ԳՈՒԼԷ ԳԱՐՈՒ ՆՕ. 677

Միւշթիլլէրիլիպիլի մէմնու զըլադ, էսկիտէն պէրա մէսէքիմիլ օլտուլու ամ մէնի մալիմի սիր: Պու տէֆա էվրօթաւըն էն մէնուր ֆալիլալարընտան ճէլպ իտէրէք, աթիլլիլլէրիլի տօնաթմըլ օլտու զուտու զուտան, միւլաճաաթ իտէճէք միւշթիլլէրիլէր հէր հալաթ մէմնու գալաճաղլար տըր: Գաթա ը հալաա պիլէ բէլիմ չէքիլիլ: Չօճուլար վէ չօգ տուրմաղա իլէհամ միւլիլ օլմալանլար իշին, էն ուն իւսիլաթէ (էնաթա թանէ) եանի միւշթիլլէրիլի եօրմադալըն բէսիմէր չէքիլիլ: Պուշտան մաստաթ ֆօթօկրաֆ թիլն է մէչուր ֆաղրիգա սրտան հէր ճինա մաքինա վէ լէվաղիմիլ վէ էճգա կէթիլլիլալիլալ է վէն ֆիլթաթէ սաթլըլուր:

Միւլաճաաթ իտէնլէրէ մէճճաւէն տէրա վէրիլուլ, մէրաղլըլար իշին 180 զրուշա գաաթա մաքինալար ֆիլթաթ օլտուլու:

ՏՊԱԳՐՈՐԹԻԻԷ

Ն Շ Ս Ն Պ Ե Ր Պ Ե Ռ Ե Ա Ն

ՖՈԱՆԳՅՕՐԹՈՒԱԶ

ՏԵՆԻՉ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆ ԵԱՍԸ

ՕՏ մանէ ֆրանգ 0,250,000 Ինթիեաթ աղչէսի ֆրանգ 1,270,000

Մեզքիւր գումբանիա տէնիլ գաղալարընա գաղչը վաթօրլարտա վէ կէ միլէրտէ եիւլլէնիլէն մալլէրի, վէ քէզալիք բօթթա խտարէլլէրիլէ թէսլիմ օլտուան միւլճէվճէրաթ վէ եախօա պանգնօթ էվրադը զանէթ էհվէնիլէթ վէ սուհուլլէթ սիկուլթա իտէր:

Պու ճիհէթլէ մէպալիլիլ քիւլլիլէնի սիկուլթա իտէպիլլէք իշին իշպու գումբանիա էվրօթաա 13 թանէ պիւեիլ սիկուլթա գումբանիալարըլա պիլլէչմիլ տիր: Պուշլարըն թէքմիլ սէլմաթէ վէ ինթիեաթ աղչէսի 100,000,000 ֆրանգը կէչէր:

Թէքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ՄԻՆԻԻ ՊԻՐԼԷՄԻՇ

ԵԱՄԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԱԼԱՐԸ

Սէրմանէ ֆրանգ 8,000,000
Ինթիեաթ աղչէսի 1888 Յունիսէ գաաթա ֆրանգ 4,817,262
ՕՏնէվի իրաա 1888 Յունիսէ գաաթա ֆրանգ 10,069,700

Մեզքիւր գումբանեալար տէթօզիլթօլար վէ խանէլլէր վէ անլէր իշինսէ պուլուան մալլէր վէ մօպիլեալարը զանէթ էհվէնիլէթ վէ սուհուլլէթլէ, թէէմինաթ զալլիլէ թաշթընտա օլարադ սիկուլթա իտէրլէր:

Իսթանպուլ աճէնթէսի

Իսթանպուլ, Պահճէ-գաթու, Եօրկիաուլիս խան ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Մալիւմաթ.—Շիրքէթլէրիմիլին Տէրիպաաթէթ պանքէրլէրի պուլունտն ներսէսեան Բէտէր վէ Մախտուու էֆէնտիլէր հիսապը կէթրիլմիւշ, վէ միւտիլիլէթի ումուլիլէ թարաֆընտան թաստիլ օլտուան հէր կիւնա զարար ու զիւանը թազմիլէ թէմամիլլէ թալիմաթ ախզ իլլէմիլլէր տիր: